

være det Samme som at ødelæge dem. Der maatte imidlertid her gøres en stor Forstjæl mellem Dyr, mod hvilke der øves dette Tyranni i de zoologiske Haver, som jeg taler om, og Dyr, mod hvilke dette Tyranni ikke øves saa voldsomt. De græsædende, rolige og slegematistiske Dyr, som man tilmed ikke indeslutter i Bur, men giver et lille Stykke frit Blads, noget Grønt og en lille Pavillon, de kunne leve hyggelig der, ja saa hyggelig, at jeg desværre tror, at mange Mennesker misunde dem, som de leve der. Seg vil ikke paa nogen Maade berøve den zoologiske Have Retten til at holde dem, men det er al Indespæring af Dyr i Bur og Lænter, som jeg vil nedlægge Indsigelse imod. Og jeg tror, at vi kunne stænke et Ækvivalent for, hvad der gaar tabt, naar vi ville forandre den zoologiske Have paa en Maade, som jeg nu skal tillade mig at udvikle. Hvis vi vilde forandre den zoologiske Have til en naturhistorisk Have, naar vi i den vilde samle alt Interessant, hvad der lod sig overkomme for en nogenlunde rimelig Pris, af Naturgjenstande fra Stenverdenen, fra Planteverdenen og fra Dyreverdenen, for saa vidt man kunde gjøre dette uden at begaa disse store Grujsomheder, og man i Stedet for Dyr, som det vilde være umuligt at skaffe tilveie uden at begaa Grujsomhed, vilde samle sig en Mængde dels udstoppede Former, dels udmærkede Udbildninger, saa havde man et Ækvivalent. Store og pragtfulde Udbildninger vil man jo let kunne skaffe tilveie saaledes som nu baade den plastiske og grafiske Kunst er udviklet. Jeg tænker mig, at en saadan naturvidenskabelig Have skulde ledes af Mænd med videnskabelig Sands, som altsaa aldrig vilde indlade sig paa markstrigerste Foretagender, men gaa omkring og veilede Folk, som kom og saae paa disse Ting, vilde holde Foredrag osv. Dette vilde være Noget, der i Tidernes Løb vilde blive et Ækvivalent for disse zoologiske Haver. Jeg veed ganske vist, at det for mange Mennesker vilde være et stort Tab, at de ikke kunde se de levende Dyr, men dette hører hen til et Punkt, som jeg ikke noksom kan fremhæve. Jeg tror nemlig, at de zoologiske Haver ved Siden af at være Anstalter, der give god naturvidenskabelig Belæring, tillige ere Skoler for Raahed, Brutalitet og Tyranni, og jeg

tror, at den Fornøielse, man har ved at staa og se paa en saadan Løve i et Bur, er af det Onde. Det vækker mange stygge Instinkter, løber i alt Fald mange gode Følelser hos Mennesker. Seg vil nu altsaa slutte med at anbefale Udvalget, at det mellem anden og tredje Behandling vil tage disse Lænter under Overveielse, og at det — jeg ønsker slet ikke, at det skal stryge den ønskede Bevilling — dog under alle Omstændigheder vil tage en vis Reservation, saa at det, om det end ikke vil paalægge Bestyrelsen af den zoologiske Have, at den skal gaa i den af mig paapegede Retning, saa dog vil give Udfigt til, at hvis den gik i den Retning at stabe en virkelig Skole for naturvidenskabelig Belæring for Folket, der ikke samtidig opvakte de onde Instinkter, skulde den i Fremtiden faae en betydeligere Støtte fra den lovgivende Magt, end den for Diebliffet har. Seg vil endnu blot tilføie en enkelt Ting, som jeg kom til at springe over. Jeg kunde tænke mig, at man i en saadan Have kunde beskæftige sig ikke blot med Naturhistorie i snævrere Forstand, men tillige lade Botanikeren spille en betydelig Rolle, og at man i passende Lokaler kunde give Udstillinger af Planter, snart fra den ene Verdensdel og snart fra den anden. Ved Hjælp af Forklaringer af videnskabelig uddannede Mænd kunde dette jo stabe overordentlig megen Fornøielse og overordentlig megen Belæring. Seg tror ogsaa, at man kunde gribe ind paa nogle andre Videnskabers Omraader, saa at man f. Ex. kunde i passende Lokaler, som jo paa disse store Terrainer med Lethed vilde kunne opnaaes, vise Befolkningen Spektralanalyser, og man kunde have nogle gode, om end ikke altfor kostbare astronomiske Riffertter, hvori man kunde vise Folk Himmellegerne om Ratten, naturligvis for en lidt højere Entree, for at Tilstrømningen ikke skulde være for stor. Seg tror, at man skulde gaa i denne Retning, og jeg tror, at man ved at følge den, vilde komme i langt bedre Overensstemmelse med Humaniteten og de Bestræbelser, som ere Grundtanken for de zoologiske Haver, nemlig at udbrede Kundskab, end ved at blive ved, hvad man har for Diebliffet, idet dette er en blandet Indretning, hvis ene Side er et Fængsel, og det et Fængsel, over hvis Dør man kunde skrive: „Lad Haabet fare, alle I, som træde ind“